

RECENZIJA UČBENIŠKEGA KOMPLETA MATRIX FOUNDATION

Avtorji: David McKeegan, Joanna Spencer-Kępczyńska, Jayne Wildman.
Založba: Oxford University Press, 2005.

Komplet gradiva obsega:

- učbenik,
- delovni zvezek,
- priročnik za učitelje,
- 2 kaseti / 2 CD-ja.

Primernost gradiva za uporabo v programih srednjega poklicnega izobraževanja (SPI) sem ugotavljala s pomočjo Kataloga znanja za tuji jezik v omenjenih programih.

Kot so v uvodu v priročnik za učitelje zapisali avtorji učbenika, je *Matrix Foundation* primeren za srednješolce, ki v preteklosti niso pridobili veliko znanja angleščine in želijo hitro napredovati. Predvidevajo, da je snov učbenika moč predelati v enem šolskem letu ob letnem fondu 105 do 140 ur, oziroma 3 do 4 ure tedensko, kar okvirno ustreza fondu 164 ur, ki je v treh letih srednjega poklicnega izobraževanja namenjen učenju tujega jezika, v tem primeru, angleščine. 10 tematskih enot, na katere je razdeljen učbenik, je moč predelati v treh letih učenja angleščine, vključno z urami, namenjenimi preverjanju in ocenjevanju znanja. Uvod v učbenik predstavlja krajša uvodna enota »Getting started«, katere namen je predvsem ponovitev najosnovnejših glagolskih struktur (glagola *biti*, *imeti*) in besedišča (osnovni predlogi, koliko je ura).

Preglednica vseh tematskih enot se nahaja na začetku učbenika. Vsaka enota je pregledno razdeljena na naslednje dele: branje, slovnica, poslušanje in govorjenje, kulturni del, pisanje in dodatne vaje. Po vsaki drugi enoti sledijo vaje za utrjevanje snovi predhodnih dveh enot, na koncu učbenika pa je dodan seznam osnovnih nepravilnih glagolov. Razlaga slovnice s preglednicami ter seznam novih besed s transkripcijami za vsako enoto se nahajajo na koncu delovnega zvezka.

TEME

Vsaka enota v učbeniku predstavlja tematsko celoto. Izbrane teme so življenjske, zanimive in aktualne ter v skladu s Katalogom znanj. To so predvsem teme iz običajnih vsakodnevnih življenjskih situacij, odnosov, dela, zabave, sveta, potovanja, glasbe, športa in podobno, ki so dijakom blizu in s katerimi se lahko poistovetijo.

Kot že omenjeno, vsebuje vsaka enota tudi kulturni del, t.i. »Culture focus«. Ti razdelki obravnavajo ljudi, mesta in dogodke predvsem na angleškem govornem področju, s čimer spodbujajo razmišljanje dijakov o raznolikosti življenja in bogatijo njihovo splošno razgledanost.

SLOVNICA

Vse slovnične strukture so v enotah najprej predstavljene v kontekstu (v delu bralno razumevanje), nato pa podrobno predstavljene v delu »slovnica«. Podkrepljene so z izdatno količino vaj, tako v samem učbeniku, kot tudi v delovnem zvezku. Vaje so raznovrstne, od vstavljanja, povezovanja, do izbiranja s pomočjo poslušanja, samostojne uporabe obravnavane strukture s pomočjo danih iztočnic in podobno.

Poučevanje slovničnih struktur naj ne bi bilo osrednje učiteljevo opravilo, ampak naj bi imelo podporno vlogo in naj bi temeljilo na jezikovni rabi. Glavni cilj na področju slovnice v programih srednjega poklicnega izobraževanja je utrditi že usvojene slovnične strukture iz osnovne šole ter postopno uvajati nove. Zaradi tega je izbor slovničnih struktur v učbeniku zelo primeren za omenjeno stopnjo, saj na začetku postopno utrjuje določene osnovne strukture, nato pa uvaja nekatere nove. S tega stališča postopno delo in temeljito utrjevanje predstavljata tudi dobro osnovo za vse tiste dijake, ki bi želeli izobraževanje nadaljevati v programih poklicno-tehniškega izobraževanja.

Dijakom v pomoč so na koncu delovnega zvezka vse slovnične strukture tudi razložene, na kratko in predvsem v obliki preglednic, kar je za omenjeno stopnjo dijakov tudi uporabno. Sem mnenja, da so dolge opisne razlage slovnice v tujem jeziku za dijake zelo neuporabne, zato pozdravljam način, uporabljen v pričujočem učbeniku. Seveda pa so omenjene razlage le v dodatno pomoč dijakom in nikakor ne morejo biti nadomestilo za učiteljevo razlago, ki mora biti izčrpnjša.

BRALNO RAZUMEVANJE

Učbenik vsebuje besedila, ki so avtentična in zanimiva, nekatera obravnavajo resnične osebnosti in dogodke, kar dijake pritegne in dodatno motivira. Stopnjujejo se glede na zahtevnost, tako slovnice kot besedišča, poleg tega niso predolga in zato dijakom privlačnejša ter razumljivejša. Vsa besedila so opremljena tudi s slikovnim gradivom, ki je ponavadi vključeno v iztočnice za pred-bralne dejavnosti. Vsakemu besedilu sledijo po-bralne dejavnosti, predvsem za preverjanje razumevanja z najrazličnejšimi tipi nalog (prav – narobe, odgovori na vprašanja, vaje z izbirnimi odgovori, razporejanje dogodkov v kronološko zaporedje, povezovanje naslovov z odstavki), pa tudi dejavnosti za usvajanje besedišča in uvajanje novih slovničnih struktur. Tako se različne jezikovne zmožnosti učinkovito spajajo v celoto.

Pri določenih tipih nalog za preverjanje razumevanja so podani še namigi (kratka navodila), kako se najučinkoviteje naloge lotiti, saj različna besedila razvijajo različne tehnike branja. Besedilu pa vedno sledi še rubrika »Talk about it«, ki dijake s pomočjo iztočnic/vprašanj spodbudi k izražanju lastnih izkušenj, mnenj in kritičnega presojanja teme, ki je bila obravnavana v besedilu.

SLUŠNO RAZUMEVANJE

Vsaka enota v učbeniku vsebuje tudi obsežen del namenjen poslušanju. Besedilne zvrsti se razlikujejo, od intervjujev, do oddaj, radijskih obvestil in telefonskih pogovorov. Pred vsakim poslušanjem je s pomočjo dodanega slikovnega gradiva ali iztočnic moč pripraviti kvaliteten motivacijski uvod v poslušanje in v najrazličnejše dejavnosti pred poslušanjem. Glavni namen dejavnosti je seveda preverjanje slušnega razumevanja z raznovrstno paleto nalog, kot so dopolnjevanje, prav - narobe, povezovanje, vaje z izbirnimi odgovori, itd., čeprav se nekatere naloge navezujejo tudi na učenje slovnice in besedišča. Izbrani posnetki so življenjski, aktualni, naloge za preverjanje razumevanja pa spodbujajo funkcionalnost pri poslušanju.

GOVORNO SPOROČANJE

Vaje za razvijanje govornih sposobnosti so v učbeniku tematsko tesno povezane z vajami za preverjanje slušnega razumevanja in so v tem razdelku tudi najbolj obsežne, pojavljajo pa se seveda tudi pri branju in pisanju. Omenjene vaje spodbujajo tako individualno delo, kot delo v dvojicah in skupinah. Dejavnosti so dokaj vodene, kar je primerno za raven srednjega poklicnega izobraževanja, saj se je dijakom s pomočjo vizualne podpore ali podanih iztočnic lažje izražati in tako tudi pridobivajo na samozavesti ter so pri pouku bolj aktivni. Vaje so raznolike ter privlačne predvsem s stališča uporabnosti v vsakdanjem življenju, od sprejemanja in dajanja navodil, dogovorov o izbiri TV programov ali dejavnosti v prostem času, naročanja v restavraciji, podajanja rezervacij, opisovanja slik, ipd. Cilj vseh govornih dejavnosti je uporabnost v realnih situacijah.

V zgoraj omenjenih nalogah dijaki izmenjujejo mnenja o stvareh in situacijah, odgovarjajo na vprašanja, igrajo vloge in razpravljajo. Glede na izbiro tem je namen razgovora smiseln, tako da dijake pripelje do nekega realnega zaključka, v katerem oblikujejo svoja stališča. Navodila se zelo jasna in podprta z vzorčnimi primeri ali uporabnim besediščem.

PISNO SPOROČANJE

Razdelki v učbeniku, namenjeni razvijanju pisnega sporočanja, so naravnani k razvijanju funkcionalne pismenosti pri dijakih. Tako dijaki s pomočjo vzorčnega besedila, pomagal ter izčrpnih in uporabnih napotkov samostojno napišejo besedila, kot so neformalno pismo, krajši zapiski, elektronsko sporočilo, razglednica, krajša zgodba, izpolnijo vprašalnik/obrazec, napišejo krajši oglas, ipd. Omenjene vrste pisnih izdelkov so v skladu s Katalogom znanja, predvsem pa življenjsko uporabne, kar dijake pri njihovem delu še dodatno motivira.

Strategije pisanja, ki jih dijaki razvijajo, so najrazličnejše, npr. nizanje dogodkov, organizacija, poleg naravnosti h končnemu izdelku pa naloge dijaka urijo tudi v koherenci, v uporabi ločil, veznikov, pravih črkovanja, uporabi zaimkov, itd.

DELOVNI ZVEZEK

Tako kot učbenik, je tudi delovni zvezek razdeljen na 10 enot, ki predstavljajo dopolnilo učbeniku z dodatnimi vajami za utrjevanje snovi. Vsaka enota je podobno kot učbenik razdeljena na naslednje dele: branje, besedišče, slovnica, funkcije (utrjuje razdelek govornega sporočanja iz učbenika) in pisanje. Vaje so raznolike in didaktično ustrezne. Delovni zvezek ne ponuja rešitev nalog, kar se mi ne zdi sporno, saj bi lahko na tej stopnji izobraževanja, predvsem na začetku, dijaki le-te izkoriščali, zato bi vaje izgubile svoj namen. V kolikor pa bi se učitelj-ica odločil-a nasprotno, so rešitve nalog zbrane na koncu priročnika za učitelje in se jih lahko ponudi dijakom. Podoba delovnega zvezka je pregledna in tako na pogled tudi privlačnejša za delo.

PRIROČNIK ZA UČITELJE

Priročnik je pripravljen zelo podrobno in je učitelju (predvsem začetniku) v izdatno pomoč pri pripravi učnih ur. Vsebuje predloge za uvodno motivacijo, navodila za izvedbo določenih poglavij, rešitve vseh nalog, transkripcije avdio posnetkov, dodatna navodila/ideje za utrjevanje snovi ter, na koncu, skupek dodatnih nalog za fotokopiranje, ki popestrijo delo v razredu.

ZAKLJUČEK

Učbeniško gradivo *Matrix Foundation* je glede na moderna metodična načela poučevanja več kot primerno za omenjeno raven. Odlikujejo ga sistematična razporeditev snovi (preglednost), zanimiv izbor tem in uporabnost ponujenega v vsakodnevni komunikaciji. Slednje je za raven srednjega poklicnega izobraževanja izjemnega pomena, saj dijaki v obravnavani snovi lahko prepoznajo nekaj takoj uporabnega, usvojena snov namreč ni abstraktna.

Vse jezikovne sposobnosti se med seboj učinkoviti prepletajo, širok izbor vaj pa uporabo letih izdatno podkrepi. Snov, zajeta v učbeniku, ponuja dobro jezikovno osnovo tako dijakom, ki bodo zaključili izobraževanje, kot tudi tistim, ki se bodo odločili nadaljevati izobraževanje v programih poklicno-tehniškega izobraževanja.

Mag. Nataša Sikošek, prof.